

ESG & SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK• BİLGİ NOTU

AB Zorla Çalıştırma Tüzüğü

AB, zorla çalıştırma kullanılarak tamamen veya kısmen üretilen ürünlerin AB pazarına arzını, piyasada bulundurulmasını ve AB'den ihracını 14 Aralık 2027'den itibaren yasaklayacaktır. Tüzük belirli bir sektör, ürün, ülke veya şirket büyüklüğü eşiği öngörmemekte; ürünün herhangi bir üretim, imalat aşamasında zorla çalıştırmayla bağlantılı olması yeterli olabilmektedir.

Tüzük şirketlere bağımsız bir raporlama veya belirli formatta durum tespiti yükümlülüğü getirmese de, ekonomik işletmecilere yasaklı ürünün pazara girmemesini sağlama yönünde bir sonuç yükümlülüğü yüklemektedir. Bu nedenle izlenebilirlik, risk temelli durum tespiti ve doğrulanabilir kayıtlar, bir soruşturmada savunulabilirliğin temelini oluşturacaktır.

HIZLI BAKIŞ

Başlık	Açıklama
Regülasyon Konusu	(AB) 2024/3015 sayılı Zorla Çalıştırma Tüzüğü (“FLR”), üretimin, imalatın, hasadın veya hammaddenin çıkarılmasının herhangi bir aşamasında zorla çalıştırma kullanılarak tamamen veya kısmen üretilen ürünlerin AB pazarına arz edilmesini, piyasada bulundurulmasını ve AB’den ihraç edilmesini yasaklamaktadır. Avrupa Komisyonu, Haziran 2026’da FLR’nin uygulanmasına yönelik Rehber Belgeyi yayımlamış ve işletmelerin hazırlık sürecini desteklemek amacıyla Zorla Çalıştırma Tek Portalını kullanıma açmıştır.
Yürürlük Tarihi	FLR, 12 Aralık 2024 tarihli AB Resmi Gazetesi’nde yayımlanmış ve 13 Aralık 2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ürün yasağı, soruşturma ve uygulama hükümleri 14 Aralık 2027 tarihinden itibaren uygulanacaktır.
Etkilenen Sektör/Şirket(ler)	Düzenleme bakımından herhangi bir sektör, ürün grubu, ciro, çalışan sayısı veya şirket büyüklüğü eşiği bulunmamaktadır. Tarım, tekstil, madencilik, metal, otomotiv, makine, elektronik, kimya, enerji ekipmanları, gıda ve perakende başta olmak üzere mal üreten veya ticaretini yapan tüm sektörler etkilenebilecektir. AB pazarına ürün arz eden üreticiler, ithalatçılar ve distribütörler ile AB’den ürün ihraç eden ekonomik işletmeciler doğrudan kapsamdadır. Türkiye’deki üretici ve tedarikçiler ise AB’ye doğrudan satış yapmaları veya AB’deki müşteri ve ithalatçıların tedarik zinciri kontrollerine tabi olmaları nedeniyle düzenlemeden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenecektir.
İş Etkisi	Şirketlerden ürünlerin hammaddesi, bileşenleri, üretim tesisleri, alt tedarikçileri ve üretim coğrafyaları hakkında daha ayrıntılı ve doğrulanabilir bilgi sunmaları beklenebilecektir. Zorla çalıştırma bağlantısının tespit edilmesi halinde ürünün AB pazarına arzı veya ihracı yasaklanabilecek, piyasadaki ürünler geri çekilebilecek, çevrimiçi satış ilanlarına erişim sınırlandırılacak ve ürünler ilgili işletmenin masraflıyla bertaraf edilebilecektir. Düzenleme ayrıca gümrük işlemlerinde gecikme, sevkiyatların durdurulması, müşteri kaybı, tedarikçi değişikliği, ilave denetim maliyeti ve itibar riski doğurabilecektir.
Alınması Gereken Aksiyon Var mı?	Şirketlerin öncelikle AB pazarına sundukları veya AB müşterilerine tedarik ettikleri ürünleri belirlemeleri; bu ürünler bakımından hammadde, bileşen, alt tedarikçi, üretim tesisi ve ülke/bölge görünürlüğü sağlamaları önerilmektedir. Coğrafya, sektör, ürün, işgücü modeli ve tedarikçi yapısı dikkate alınarak risk segmentasyonu yapılmalı; yüksek riskli tedarik yollarında daha ayrıntılı inceleme gerçekleştirilmelidir. Tedarikçi sözleşmeleri bilgi sağlama, izlenebilirlik, alt tedarikçiye yayma, kayıt saklama, denetim, olay bildirimi, düzeltici faaliyet, askıya alma ve sorumlu çıkış hükümleri bakımından gözden geçirilmelidir. Şirketlerin ayrıca olası bir makam veya müşteri talebine 30 iş günü içinde yanıt verebilecek ürün bazlı kanıt dosyaları ve iç müdahale süreçleri oluşturması uygun olacaktır.
Sektöre Notlar / İstisnalar	FLR kapsamında KOBİ’ler için genel bir muafiyet bulunmamakta; ancak soruşturmalarda şirketin büyüklüğü, ekonomik kaynakları ve tedarik zincirinin karmaşıklığı dikkate alınmaktadır. Hizmetlerin kendisi kural olarak kapsam dışında olmakla birlikte, hizmetle bağlantılı olarak AB pazarına sunulan ürünler ayrıca değerlendirilebilecektir. 14 Aralık 2027’den önce üretilmiş veya AB’ye ithal edilmiş ancak bu tarihten sonra halen piyasada bulundurulacak stoklar da kapsama girebilecektir. Nihai kullanıcıya ulaşmış ürünlerin geri çekilmesi ise FLR kapsamında değildir. Portalda veya risk veri tabanında bir ürün ya da ülkenin yer alması tek başına ihlal kanıtı oluşturmadığı gibi, yer almaması da ürünün risksiz olduğu anlamına gelmemektedir.
Yönetici Notu	FLR, yalnızca insan hakları veya sürdürülebilirlik raporlamasına ilişkin bir düzenleme değil, ürünlerin AB pazarına erişimini doğrudan etkileyen bir ticaret ve gümrük rejimidir. Yönetim seviyesinde öncelik, genel politika hazırlanmasından önce AB bağlantılı ürünlerin ve yüksek riskli tedarik yollarının belirlenmesine, sorumlulukların hukuk, satın alma, sürdürülebilirlik, dış ticaret ve operasyon ekipleri arasında açık şekilde dağıtılmasına ve ürün bazlı doğrulanabilir kanıt altyapısının 14 Aralık 2027’den önce kurulmasına verilmelidir.

Düzenlemenin Hukuki Çerçevesi ve Zaman Çizelgesi

Tarih	Gelişme	Pratik anlam
19 Kasım 2024	Avrupa Birliği Konseyi, Zorla Çalıştırma Tüzüğü'nü kabul ederek olağan yasama sürecini tamamlamıştır.	Zorla çalışma kullanılarak üretilen ürünlere ilişkin AB genelinde uygulanacak yeknesak ürün yasağının hukuki çerçevesi kesinleşmiştir.
27 Kasım 2024	(AB) 2024/3015 sayılı Zorla Çalıştırma Tüzüğü, AB Resmî Gazetesi'nde yayımlanmıştır.	Düzenlemenin nihai ve bağlayıcı metni yayımlanmış; ürün kapsamı, yetkili makamlar, soruşturma usulü, gümrük kontrolleri ve kararların sonuçları belirlenmiştir.
13 Aralık 2024	Tüzük yürürlüğe girmiştir.	Komisyon ve Üye Devletler bakımından yetkili makamların belirlenmesi, bilgi sistemlerinin kurulması, rehberlerin hazırlanması ve ulusal yaptırım düzenlemelerinin oluşturulmasına yönelik geçiş dönemi başlamıştır.
26 Haziran 2026	Avrupa Komisyonu, FLR'nin uygulanmasına ilişkin kapsamlı Rehber Belgeyi yayımlamıştır.	Tüzüğün kapsamı, risk temelli soruşturma yaklaşımı, delil standardı, gümrük uygulaması ve işletmelerin yürütebileceği gönüllü durum tespiti süreçleri ayrıntılandırılmıştır. Rehber bağlayıcı olmamakla birlikte uygulama beklentilerinin değerlendirilmesi bakımından temel referans niteliğindedir.
30 Haziran 2026	FLR Hazırlık Paketi ve Zorla Çalıştırma Tek Portalı kullanıma açılmıştır.	İşletmelerin ürün ve coğrafya risklerini değerlendirmesine, yetkili makamlara ve uygulama belgelerine erişmesine ve 14 Aralık 2027 öncesinde gerekli hazırlıkları yürütmesine yönelik merkezi uygulama altyapısı oluşturulmuştur.
14 Aralık 2026	Üye Devletlerin, FLR kapsamındaki kararlara uyulmaması halinde uygulanacak ulusal yaptırım kurallarını Avrupa Komisyonuna bildirme süresi sona erecektir.	İhlal kararlarına uyulmaması halinde uygulanacak etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımların Üye Devletler düzeyindeki çerçevesinin belirginleşmesi beklenmektedir.
14 Aralık 2027	FLR'nin ürün yasağı, soruşturma, karar ve gümrük uygulamasına ilişkin hükümleri uygulanmaya başlayacaktır.	Zorla çalışma kullanılarak tamamen veya kısmen üretilen ürünlerin AB pazarına arzı, piyasada bulundurulması ve AB'den ihracı yasaklanacaktır. İhlal halinde ürünlerin piyasadan çekilmesi, bertaraf edilmesi ve gümrük işlemlerinin durdurulması gündeme gelebilecektir.

Yasağın Kapsamı, Muhatapları ve Durum Tespiti

2. FLR neyi yasaklıyor?

FLR'nin 3. maddesi uyarınca ekonomik işletmeciler, zorla çalıştırma kullanılarak üretilen ürünleri AB pazarına arz edemez, piyasada bulunduramaz veya AB'den ihraç edemez. Yasak, ürünün tamamının zorla çalıştırmayla üretilmesini aramaz: bir hammaddenin, bileşenin veya üretim aşamasının zorla çalıştırmayla bağlantılı olması da kapsama girebilir.

Zorla çalıştırma

Kavram, ILO'nun 29 sayılı Sözleşmesindeki tanıma dayanır: bir kişiden herhangi bir ceza tehdidi altında talep edilen ve kişinin gönüllü olarak sunmadığı her türlü iş veya hizmet. Devlet tarafından dayatılan zorla çalıştırma ile özel aktörlerce uygulanan zorla çalıştırma ve zorla çocuk işçiliği kapsam dahilindedir.

Ürün ve faaliyet kapsamı

- Tüm ürün türleri ve sektörler: tarım ürünleri, hammaddeler, madenler, bileşenler ve imal edilmiş ürünler.
- Her menşe: AB içinde üretilen, üçüncü ülkeden ithal edilen veya AB'den ihraç edilen ürünler.
- Üretim zincirinin her aşaması: çıkarma, hasat, üretim, imalat, işleme ve bunlarla bağlantılı faaliyetler.
- Mesafeli satış: teklif AB'deki nihai kullanıcılara hedefleniyorsa çevrimiçi satış teklifleri de piyasada bulundurma sayılabilir.
- Hizmetler kural olarak ürün yasağının konusu değildir; taşımacılık, depolama ve lojistik hizmetlerinin kendisi kapsam dışındadır. Ancak hizmet sağlayıcının tedarik ettiği veya pazara sunduğu ürünler ayrıca değerlendirilebilir.
- 14 Aralık 2027'den önce üretilmiş veya AB'ye ithal edilmiş olsa dahi, bu tarihten sonra halen piyasada bulundurulan stoklar kapsama girebilir. Nihai kullanıcıya ulaşmış ürünlerin geri çekilmesi ise FLR'nin kapsamı dışındadır.

3. Kimler etkileniyor?

“Ekonomik işletmeci”, ürünleri AB pazarına arz eden veya piyasada bulunduran ya da ihraç eden her gerçek veya tüzel kişiyi ifade eder. Şirket büyüklüğü, ciro, çalışan sayısı veya sektör eşiği bulunmamaktadır. KOBİ'ler için orantılılık ve destek mekanizmaları öngörülse de yasaktan muafiyet bulunmamaktadır.

Türkiye bakımından etki

Türkiye'de yerleşik bir tedarikçi yalnızca Türkiye'de üretim yaptığı için otomatik olarak FLR'nin doğrudan muhatapı sayılmamaktadır. Bununla birlikte ürününü kendisi AB pazarına arz ediyor veya AB'den ihraç ediyorsa ekonomik işletmeci olarak doğrudan kapsamda olabilecektir. Diğer hallerde ise AB ithalatçısı, distribütörü veya müşterisinin soruşturma riskini yönetebilmesi için Türk tedarikçiden menşe, alt tedarikçi, üretim tesisi, işgücü koşulları ve düzeltici faaliyetlere ilişkin ayrıntılı kanıt istemesi beklenebilecektir. Bu nedenle düzenlemenin Türk üretici ve ihracatçılar üzerindeki etkisi çoğu durumda değer zinciri üzerinden, sözleşmesel ve ticari olarak doğrudan olacaktır.

4. FLR bir durum tespiti yükümlülüğü mü getiriyor?

FLR, şirketlere CS3D benzeri bağımsız ve usulü ayrıntılı bir kurumsal durum tespiti yükümlülüğü getirmemektedir. Komisyon Rehberi bunu açıkça bir “sonuç yükümlülüğü” olarak tanımlar: zorla çalıştırmayla üretilmiş ürün AB pazarına girmemeli veya AB'den ihraç edilmemelidir. Buna karşılık, risk temelli ve belgeli durum tespiti bu sonucun nasıl sağlandığını göstermek ve soruşturma riskini azaltmak açısından önem arz etmektedir.

İşletmenin uygun durum tespiti uyguladığını gösterebilmesi, ön incelemede somut bir endişenin bulunmadığı veya riskin önlenmiş, azaltılmış ya da sona erdirilmiş olduğu sonucunu destekleyebilir. Buna karşılık yalnızca tedarikçi beyanı, genel bir politika veya tek seferlik sosyal uygunluk denetimi her durumda yeterli olmayacaktır.

Soruşturma ve Uygulama Mekanizması

5. Soruşturma ve uygulama mekanizması

Yetki paylaşımı

- Şüphelenen zorla çalıştırma AB dışında gerçekleşiyorsa Avrupa Komisyonu lider yetkili makamdır.
- Şüphelenen zorla çalıştırma bir Üye Devlet ülkesinde gerçekleşiyorsa ilgili ulusal yetkili makam liderdir.
- Komisyon, ulusal yetkili makamlar, gümrükler ve piyasa gözetimi makamları ICSMS ve ilgili gümrük sistemleri üzerinden koordinasyon sağlayacaktır.

Risk temelli önceliklendirme

Makamlar her ihbarı aynı yoğunlukta ele almak zorunda değildir. Önceliklendirmede birlikte değerlendirilecek başlıca ölçütler; şüphelenen zorla çalıştırmanın ölçeği ve ağırlığı (devlet dayatmalı vakalar dahil), ilgili ürünlerin AB pazarındaki miktarı veya hacmi ve riskli parça/bileşenin nihai ürün içindeki payıdır. Ayrıca işletmenin tedarik zincirindeki konumu, zorla çalıştırmaya en yakın halkaya erişim ve bu halka üzerindeki etkisi dikkate alınır.

Delil ve işbirliği

İhlali belirleme yükü lider yetkili makamdadır. Makam, zorla çalıştırmanın incelenen ürünün üretiminde kullanıldığına ve ürünün ilgili ekonomik işletmeci tarafından AB pazarında bulundurulduğuna veya ihraç edildiğine ilişkin güvenilir delil ortaya koymalıdır. Ancak bilgi talebinin gerekçesiz reddedilmesi, süresinde yanıtlanmaması, eksik/yanlış veya yanıltıcı bilgi sunulması ya da soruşturmanın engellenmesi halinde makam mevcut doğrulanabilir olgulara dayanarak karar verebilir.

Aşamalar ve süreler

Aşama	Temel işlem	Önemli süre / sonuç
İlk değerlendirme	Makamlar Portal, risk veri tabanı, ihbarlar, uluslararası kuruluşlar, diğer makamlar ve kamuya açık kaynaklardan olasılığı değerlendirir.	Risk temelli dosya seçimi.
Ön inceleme	Ekonomik işletmeciden riskleri belirleme, önleme, azaltma, sona erdirmeye ve giderime ilişkin bilgi istenebilir.	İşletme kural olarak 30 iş günü içinde yanıt verir; makam bilgiyi aldıktan sonra 30 iş günü içinde ön aşamayı sonuçlandırır.
Resmi soruşturma	Somut endişe varsa ilgili ürün ve işletmeler hakkında soruşturma açılır; işletme üç iş günü içinde bilgilendirilir.	Bilgi sunma süresi en az 30, en fazla 60 iş günüdür; gerekçeli uzatma talep edilebilir.
Karar	Makam ihlal bulunmadığına karar vererek dosyayı kapatabilir veya ihlal kararı alabilir.	İspat yükü yetkili makamdadır; işbirliği yapılmaması halinde mevcut olgulara dayanılabilir.
Uygulama / inceleme	Yasaklama, geri çekme ve bertaraf emirleri uygulanır. Yeni esaslı bilgiyle kararın incelenmesi istenebilir.	Uyum süresi kural olarak en az 30 iş günü; bozulabilir ürünlerde en az 10 iş günüdür.

İhlal Kararının Sonuçları ve Zorla Çalıştırma Tek Portalı

6. İhlal kararının sonuçları

- Ürünün AB pazarına arzının, piyasada bulundurulmasının ve AB'den ihracının yasaklanması.
- Piyasaya sunulmuş ancak nihai kullanıcıya ulaşmamış ürünlerin geri çekilmesi; çevrimiçi liste ve içeriklere erişimin kısıtlanması.
- Ürünlerin işletme masraflarıyla geri dönüştürülmesi; bu mümkün değilse kullanılamaz hale getirilmesi. Bozulabilir ürünlerin önce bağışlanması öngörülür.
- Riskli parça değiştirilebiliyorsa tüm ürün yerine ilgili parçanın bertarafı ve değiştirilmesi.
- Stratejik veya kritik tedarik zincirlerinde, belirli koşullarda bertaraf yerine ürünün belirli süre tutulması.
- Kararın Portalda kamuya açıklanması ve gümrük makamlarına iletilmesi; eş ürünlerin sınırda tespiti ve serbest dolaşıma giriş/ihraç işlemlerinin askıya alınması.
- İhlal kararına uyulmaması halinde ulusal hukuk uyarınca etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımlar. (*Üye Devletlerin yaptırım kurallarını 14 Aralık 2026'ya kadar Komisyona bildirmesi gerekmektedir.*)

Bir ihlal kararı, işletmenin zorla çalıştırmayı ilgili operasyon veya tedarik zincirinden ortadan kaldırdığını ve karara uyduğunu göstermesi üzerine ileriye dönük olarak geri çekilebilir. Ürün veya tedarikçiden yalnızca ayrılmak, çalışanlar bakımından olumsuz sonuçları gidermeksizin her durumda yeterli bir çözüm sayılmamalıdır.

7. Zorla Çalıştırma Tek Portalı

Zorla Çalıştırma Tek Portalı (Forced Labour Single Portal), FLR uygulamasına ilişkin merkezi kamusal erişim noktasıdır. Portal, hazırlık döneminde işletmelerin ve diğer paydaşların düzenlemeyi anlamasını; uygulama başladıktan sonra ise risk bilgisi, ihbar ve karar altyapısının tek noktada toplanmasını amaçlamaktadır.

Portalın içerik ve araçları

- Ürün risk değerlendirmesi ve zorla çalıştırma risk veri tabanı: coğrafya, ürün ve ürün gruplarına ilişkin gösterge niteliğinde, kapsamlı olmayan ve güncellenen risk bilgileri.
- İşletmeler için izlenebilirlik araçları; KOBİ'ler için hazırlık kontrol listesi ve temas noktaları.
- AB ve ülke bazındaki yetkili makamların adları ve iletişim bilgileri ile Birlik Ağı hakkında bilgiler.
- Zorla çalıştırmanın etkisi ve mağdurlarına ilişkin kamuya açık kaynaklar; cinsiyet ve zorla çocuk işçiliği verileri dahil.
- İhlal ve ürün yasaklama kararları, kararların geri çekilmesi ve kamuya açıklanabilir soruşturma sonuçları.
- 14 Aralık 2027'de kullanıma açılması öngörülen Tek Bilgi Sunum Noktası: gerçek kişiler, sivil toplum, sendikalar ve diğer paydaşlar şüpheli vakalara ilişkin bilgi sunabilecektir.

Portal verisinin doğru kullanımı

Risk veri tabanında bir ürün veya coğrafyanın yer alması tek başına ihlal kanıtı değildir; listede yer almaması da risksizlik garantisi vermez. Portal, tedarikçi kabul/red listesi olarak değil, şirketin kendi ürün, tesis ve tedarik yolu verileriyle birlikte kullanılan bir risk tarama ve kanıt geliştirme aracı olarak değerlendirilmelidir.

Şirketler Nasıl Hazırlanmalı?

8. Şirketler nasıl hazırlanmalı?

Önerilen çalışmanın, işletmenin büyüklüğü ve tedarik zincirinin karmaşıklığıyla orantılı olarak, ürün bazında savunulabilir bir dokümantasyon altyapısı oluşturacak şekilde aşağıdaki aşamalarda yürütülmesi önerilmektedir:

- 1. Yönetişim ve kapsam:** Hukuk, satın alma, dış ticaret/gümrük, sürdürülebilirlik, insan kaynakları, operasyon ve iç denetim birimlerinin görev ve sorumluluklarının belirlenmesi; AB'ye arz edilen veya AB'den ihraç edilen ürünlerin tespit edilmesi önerilmektedir.
- 2. Ürün-tedarik yolu haritalaması:** Ürün, hammadde ve bileşenler ile doğrudan ve kritik alt tedarikçilerin, üretim tesislerinin, ilgili ülke ve bölgelerin, taşıma veya işleme adımlarının ve AB'deki ekonomik işletmecili ilişkilerinin haritalanması önerilmektedir.
- 3. Risk segmentasyonu:** Coğrafya, sektör ve ürün, işgücü modeli, göçmen veya mevsimlik işçilik, işe alım araçları, ücret ve borç uygulamaları, devlet programları, tedarik zincirindeki görünürlük seviyesi ve tedarikçinin ikame edilebilirliği dikkate alınarak risk sınıflandırması yapılması önerilmektedir.
- 4. Derinlemesine inceleme:** Yüksek riskli tedarik yollarında yalnızca tedarikçi öz-beyanlarıyla yetinilmemesi; bordro ve çalışma süresi kayıtları, işe alım ücretleri, kimlik belgelerine el konulması, hareket kısıtlamaları, işçi görüşmeleri, şikayet mekanizmaları ve alt tedarikçi kayıtlarının incelenmesi önerilmektedir. Devlet tarafından dayatılan zorla çalıştırma risklerinde, klasik saha denetimlerinin sınırlılıkları dikkate alınarak bağımsız masa başı araştırmalarından ve uzman kaynaklardan yararlanılması değerlendirilmelidir.

- 5. Sözleşme ve satın alma uygulamaları:** Sözleşmelerin; bilgi ve izlenebilirlik sağlama, yükümlülüklerin alt tedarikçilere yayılması, kayıtların saklanması, denetim ve çalışanlara erişim, olay bildirimini, düzeltici faaliyet, ilişkinin askıya alınması veya sona erdirilmesi ile maliyet ve rücu hükümleri bakımından gözden geçirilmesi önerilmektedir.
- 6. Önleme, azaltma ve giderim:** Tespit edilen riskin niteliğine göre kapasite geliştirme, işe alım ücretlerinin iadesi, kimlik belgelerinin çalışanlara geri verilmesi, ücret ve fazla çalışma uygulamalarının düzeltilmesi, güvenli şikayet mekanizmalarının kurulması ve sorumlu çıkış planlarının oluşturulması önerilmektedir. Tedarik ilişkisinin sona erdirilmesinin son çare olarak değerlendirilmesi ve alınacak kararların çalışanlar üzerindeki olumsuz etkileri artırmamasının gözetilmesi gerekmektedir.
- 7. Kanıt ve soruşturma hazırlığı:** Yüksek riskli ürünler bakımından ürün kimliği, menşe, üretim tesisi, tedarik zinciri haritası, risk değerlendirmesi, sözleşmeler, denetimler, işçi görüşmeleri, düzeltici faaliyetler ve bunların tamamlandığını gösteren kanıtları içeren tarihçeli ürün dosyalarının oluşturulması önerilmektedir. Ayrıca 30 iş günlük ön inceleme yanıt süresini karşılayabilecek bir müdahale protokolünün hazırlanması ve test edilmesi uygun olacaktır.
- 8. İzleme ve güncelleme:** Portal ve risk veri tabanı, yasaklama kararları, tedarikçi değişiklikleri, ülke ve sektör gelişmeleri ile şikayet verilerinin düzenli olarak izlenmesi; yüksek riskli ürün ve tedarik yollarının daha sık aralıklarla yeniden değerlendirilmesi önerilmektedir.

14 Aralık 2027'ye Kadar Önerilen Yol Haritası ve İlk Toplantı Soruları

9. 14 Aralık 2027'ye kadar önerilen yol haritası

Dönem	Öncelikli çıktı	Asgari teslimatlar
Ağustos–Aralık 2026	Mevcut Durum ve Kapsam Analizi	AB ile bağlantılı ürünlerin belirlenmesi, görev dağılımının yapılması, mevcut politika, sözleşme ve denetimlerin incelenmesi ve öncelikli risk alanlarının tespit edilmesi.
Ocak–Haziran 2027	Tedarik Zinciri Haritalaması	Kritik ürünlerin tedarik zincirlerinin ve üretim tesislerinin haritalanması, yüksek riskli tedarikçilerin ayrıntılı incelenmesi ve sözleşmelerin gözden geçirilmesi.
Temmuz–Eylül 2027	Düzeltilme ve Ölçekleme	Düzeltilici faaliyetlerin uygulanması, satın alma kontrollerinin güçlendirilmesi, kayıt düzeninin oluşturulması ve yüksek riskli tedarikçilerin bilgilendirilmesi.
Ekim–Kasım 2027	Uygulama Hazırlığının Test Edilmesi	Seçilen ürünler bakımından örnek dosya incelemesi yapılması, gümrük ve müşteri taleplerine yönelik yanıt sürecinin test edilmesi ve karar mekanizmasının belirlenmesi.
14 Aralık 2027 sonrası	Sürekli İzleme	Portal ve yasaklama kararlarının izlenmesi, risk değerlendirmelerinin güncellenmesi, ihbar ve olayların yönetilmesi ve sonuçların yönetime raporlanması.

10. Yanıtlanması gereken sorular

- Hangi ürünler AB'de piyasaya arz ediliyor, piyasada bulunduruluyor veya AB'den ihraç ediliyor; bu rolleri hangi grup şirketi ve ticari ortak üstleniyor?
- Yüksek riskli hammadde, parça, ülke/bölge, üretim tesisi ve işgücü modeli hangileri?
- Doğrudan tedarikçinin ötesinde hangi kademeye kadar ürün ve tesis izlenebilirliği mevcut?
- Tedarikçi öz-beyanları hangi belgeler, işçi görüşmeleri veya bağımsız kaynaklarla doğrulanıyor?

- Mevcut sözleşmeler alt tedarikçi görünürlüğü, denetim, kayıt erişimi, düzeltici faaliyet ve askıya alma bakımından yeterli mi?
- Bir AB makamı veya müşteri talebine 30 iş günü içinde ürün bazlı, doğrulanabilir bir dosya sunulabilir mi?
- Risk doğrulanırsa çalışan odaklı giderim ve sorumlu çıkış kararı kim tarafından, hangi ölçütlerle alınacak?

SONUÇ

11. Sonuç

FLR, açıklamanın içeriğinden ziyade ürünün AB pazarına girip giremeyeceğine odaklanan bir pazar gözetimi ve gümrük yaptırım rejimidir. Bu nedenle hazırlığın nihai ürünü yalnızca bir politika veya yıllık rapor değil; yüksek riskli her ürün ve tedarik yolu için güncel, doğrulanabilir ve kısa sürede sunulabilir bir kanıt dosyası olmalıdır.

Şirketlerin 2026–2027 hazırlık dönemini; kapsam belirleme, tedarik zinciri görünürlüğü, risk önceliklendirmesi, sözleşme ve satın alma kontrolleri, çalışan odaklı giderim ile soruşturma simülasyonunu bir araya getiren fonksiyonlar arası bir program olarak yürütmesi önerilmektedir.